

GLEDALIŠČE TAPATA V NAŠIH VRTCIH

Prostor in čas za igro in smeh

Prišli so. Očistili so si čevlje, prijazno pozdravili in začelo se je. Seveda je bilo pred tem treba še malo zaploskati kot se spodobi in je pri velikih ljudeh v navadi. Otroci pa se hitro učijo in če zaploska tovarišica, zaploskajo vsi tudi tisti v zadnji vrsti. Otroci v vzgojnovarstveni ustanovi, v vrtcu, prežive skoraj pol dneva. Tudi tisti, ki hodijo v vrtec na vogalu Strossmayerjeve ulice in se mu pravi VVU Poljane.

Stodeset otrok prihaja v ta vrtec. Tudi tovarišice so v tem vrtcu in vrata. Podobna tistim iz pesnikove beležke »za velikimi vrati so še ena vrata...«

Ondan so skozi vrata vrtca, kdo ve katera, stopili ta, pa ta pa ta. Enemu je ime Jože, piše se pa tako kot njegov oče, Mraz. Drugi je Silvo Božič. Tretja je pa Alja Tkačeva. Vsi skupaj so pa »Tapata«.

Imajo velik cekar, pa tablo in smeja-ti se znajo. Tako smeja-ti, da nasmejijo tudi druge. Seveda se ne smeji-jo kar naprej in kar tja v tri dni in ne počenja-jo norčij, da bi se brez predaha vsi vprek krohotali za vsako figo. Malo za šalo, pa malo zares. Tako je pri njih. Če je treba povedati otrokom, da je tisti »gor« in tisti »dol« čisto odveč, kadar rečemo sestri in vstati, je to resna reč. Pa spet ne tako resna, da Silvo ne bi znal sestri (z dol ali brez dol) tako, da bi v kali zatrl smehec iz levih koticov ust. Potem pride na vrsto »škandal«. »Škandal«, ki v lepem slovenskem jeziku nima kaj iskati. In pridejo na vrsto umazani čevlji in pride na vrsto vljudnost in potem pravljica. Tista o

plaščku, ki je v mrazu in vetru... pa kaj bi zgubljali besede, kdo pa ne pozna »Plaščka za Barbaro«. Otroci seveda bolj podrobno kot odrasli. Tudi poslušajo drugače kot odrasli. Odrasli ne bi prenesli, če bi se jim kdo smejal. In zato nobena od tovarišic v vrtcu na vogalu ni pogledala proti levemu kotu stropa, ko je Alja pripovedovala: tam na nebu se je prižgala luna. Otroci so se zazrli v kot sobe in nihče se jim ni smejal. Vsaj tako ne, da bi pomislili, da se morda odrasli norčujejo iz njih. Videli so luno, v tem je njihova velika prednost.

Mnogo je drobcev v dveh predstavah gledališča »Tapata«, mnogo ljubeznivih drobcev in – kako zoprna, pa vendar koristna reč – vzgojnih prijemov. Tovarišice v vrtcu Poljane vedo, da vrtec ni samo zato, da otroci ne bi bili prepuščeni samim sebi. Pa ne le v tem vrtcu. Vedo tudi drugod, le da... Da ni denarja za takšne reči, kot so lutke, pa gledališče. Tovarišice vedo, da je en dan v decembru rezerviran za obisk dedka Mraza. Nekatere pa vedo, da imajo otroci radi praznike kar po več dni. V vrtcu na Poljanah so zadnji mesec v letu še posebej lepo pobarvali. S svetlimi, sončnimi barvami. V vseh štirih enotah, kjer blizu 350 otrok ubira majhne korake okoli velikih reči, se bo vsak dan nekaj dogajalo.

»Tapata« je danes le še prijeten spomin, tudi »Žogica Marogica«, tista večno lepa lutkovna predstava, ki celo odrasle spomni na sto že pozabljenih stvari. Tovarišice v teh dneh pridno

nastopajo s svojimi lutkovnimi predstavami, ki so jih pripravile prav zanje – za svoje cicibane, ki so pripravljene jezno zacepetati, če bi si kdo drznil kakšno povedati »čez njihovo tovarišico«, ki je naj in sploh naj...

Tovarišice vse to dobro vedo, včasih sicer sramežljivo pogledajo v tla, če jih njihovi cicibani le preveč hvalijo. Na tihem se jim pa dobro zdi. Tudi zamere ne poznajo te tovarišice. Če bodo otroci iz vrtcev Poljane slučajno v vsej svoji odkritosti naglas povedali, da je bil vlak živali, ki bo kar en dan v decembru prisopihal iz Pulja na dvorišča njihovih vrtcev, še bolj lep kot lutke, ki so jih napravile, se bodo prijazno nasmehnile. Saj bodo otroci še v isti sapi »popravili«, se pravi dopolnili svojo »oceno« in primaknili: »Tovarišica, tvoja lutka je bila tudi lepa.«

Minil bo december, tovarišice bodo na stene obesile nove koledarje in namesto okrogle ničle bo na koncu pokončna enica. V pisarni, za še enimi vrati, bodo sedele tovarišice in se menile. In ugotavljale, da se je vendar splačalo. Trud in tekanje od vrat do vrat, tudi tistih, za katerimi sedijo »trgovci z novci«. Otroci so imeli veliko lepih dni. Ostalo je veliko spominov. In ker otroci še niso tako veliki, da bi modrovali, kako se od lepih spominov ne da živeti, bodo najbrž še tam v maju kar na lepem prišli na dan z vprašanjem: »Ali ne, da se ne reče gor ustati, da je samo vstati.« In tovarišica bo morala temeljito pobrskat po svoji glavi, da se bo spomnila, kje je to slišala. Otroci ji bodo pomagali: »A veste, tisti trije, ki so tablo narobe obrnili, pa ki jih je tudi lulat tiščalo, a veste, ko je tista teta s čopki povedala pravljico.« Takrat se bo tovarišica spomnila, kako se je šopek kuštravih glav ozrl proti levemu kotu sobe, kjer je zasijala luna.

Najbrž je podobnih vrtcev še veliko. In takšnih tovarišic in takšnih kuštravih glav. In tudi vrat, za katerimi sedijo »trgovci z novci«. Na ta vrata je treba potrkati. Če po prvem trkanju nihče ne reče »naprej«, ne gre drugače, kot da potrkáš še enkrat. Tovarišicam vrtcev v krajevni skupnosti Poljane to ni treba posebej razlagati.

K. L.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Dolgoletna tradicija

»Šentjakobsko gledališče v Ljubljani je ena tistih nepoklicnih gledaliških ustanov, ki po zgledu profesionalnih gledališč oblikuje program, število premier in predstav ter si z rednim abonmajem zagotavlja stalno občinstvo. V svojem delovanju je prav gotovo postalo nekakšen simbol Ljubljane, predvsem pa simbol požrtvovalnega, vztrajnega delavnega gledališkega amaterizma, ki pomeni svetel zgled številnim sorodnim skupinam po Sloveniji z manj tradicije pa z veseljem in voljo do gledališkega ustvarjanja.« Tako nekako je zapisano v predlogu za oblikovanje ob 60. obletnici Šentjakobskega gledališča.

In res je tako. Šentjakobsko gledališče je edino amatersko gledališče s tako dolgo tradicijo.

Ustanovljeno je bilo jeseni 1920, prvo predstavo pa so uprizorili spomladi naslednjega leta. Svoje delo je prekinilo samo med vojno, ko so se člani ansambla pridružili kulturnemu molku. Okupator je naprave in oder uničil, tako da so morali v prvih dneh osvoboditve oder in dvorano obnoviti. Šentjakobsko gledališče je zopet zaživelo. Gledališče je polprofesionalno. Ima profesionalno upravo in igralce amaterje. Stalno jedro predstavlja približno štirideset igralcev, vseh skupaj (s tistimi, ki občasno sodelujejo v igrah) pa več kot sedemdeset.

Na leto uprizorijo približno stose demdeset predstav, od tega kar sedem premier. Pet je namenjenih odraslim in dve mladini. Gledališčniki namreč menijo, da je še vedno premalo gledaliških del za mladino in otroke, zato v svoj program vvrščajo tudi te. V repertoarju za letošnjo sezono so izključno igre domačih avtorjev, razen mladinske igre. Težišče programa gledališča je kvalitetna komedija, ljudska igra in problemska drama.

O množici gostovanj govore številna priznanja, zahvale, plakete in diplome. Najbolj ponosni pa so na Red zaslug za narod s srebrnimi žarkami, ki jim ga je ob petdeseti obletnici gledališča podelil tovariš Tito. Z eno izmed predstav sodelujejo na vseh tekmovanjih ali srečanjih amaterskih gledališč v Sloveniji in Jugoslaviji.

Seveda je potrebno ansambel tudi obnavljati, saj trenutno ni igralcev srednjih let, predvsem pa lahko rečemo, da je to mlado gledališče. Sodelujejo lahko vsi, ki imajo veselje in se čutijo sposobne za to delo. Zato organizirajo vsako leto eno ali dve avdiciji.

Šestdesetletnico gledališča bodo obeležili s slovesno predstavo v februarju. Predstavili bodo novo slovensko delo, kar pa je zaenkrat še skrivnost.

V bližnji prihodnosti pa se jim s preureditvijo mestnega doma obeta svetlejša in prenovljena zgradba in s tem tudi dvorana.

IGOR KREVL

Na odrskih deskah se letno zvrsti približno stosedemdeset predstav...